

Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1993

Ringning at Falsterbo Bird Observatory 1993

Lennart Karlsson, Sophie Ehnbohm & Göran Walinder

Meddelande nr 165 från Falsterbo fågelstation

Under 1993 ringmärktes totalt 24 970 fåglar av 74 arter vid Falsterbo (medeltal 1980-89: 23 645). Såväl under våren, första hälften av hösten och i Flommen var fångsten lägre än medeltalen (1980-89) för respektive perioder. Däremot var det gott om fågel under höstens senare del och ca 70% av årets fångst togs vid fyren under september-oktober. Tropikflyttarna var genomgående fåtaliga, medan kort- och medeldistansflyttare var talrika. Invasionsarterna representerades främst av blåmes, talgoxe och grönsiska. I denna rapport lämnas, förutom rena sifferuppgifter, några kortfattade kommentarer till årets fångstresultat och till de återfynd som rapporterats. Avslutningsvis presenteras en lista över "Meddelanden från Falsterbo fågelstation" publicerade under 1993.

Ringmärkningen vid Falsterbo bedrevs under 1993 enligt samma standardiserade rutiner som 1980-92, det vill säga med daglig fångst vid fyren under både vår (21.3-10.6) och höst (21.7-10.11), samt i vassarna på Södra Flommen (21.7-30.9). Totalt ringmärktes 24 970 fåglar av 74 arter under året (medeltal 1980-89: 23 645), av vilka mindre än en procent ligger utanför det standardiserade programmet.

Antalet ringmärkta fåglar per säsong redovisas i Appendix. Säsongssummorna från fyren och Flommen är direkt jämförbara med motsvarande uppgifter i ringmärkningsrap-

porterna för 1980-92, publicerade i Anser 1981-93. Enda förbehåll är att fångsten i Flommen upphörde redan den 15 september under 1980-82. Denna inskränkning är för de intressantaste arterna på lokalen dock av marginell betydelse i ett mera långsiktigt perspektiv.

Eventuella klockslag i texten avser alltid svensk normaltid. I jämförelser mellan fångst-siffror från år till år avser uttrycken "medeltal" och "normalt", om ej annat anges, tioårsmedeltalet 1980-89.

Fångstinsatserna på respektive lokaler under 1993 redovisas i Tabell 1. Avvikelseerna från medeltalen kan som vanligt hänföras till

Tabell 1. Fångstinsats 1993 fördelad på lokaler samt antalet nättimmar i förhållande till genomsnittet för 1980-92 (C: 1983-92).

Trapping efforts 1993 distributed on sites and number of net hours in relation to average numbers 1980-92 (C: 1983-92).

Lokal och period Site and period	Timmar Hours	Nättimmar Net hours	+/- (%)
A: Fyren 21 Mar - 10 Jun	332	4363	- 16
B: Fyren 21 Jul - 10 Nov	652	9376	+ 5
C: Flommen 21 Jul - 30 Sep	308	5764	- 2

väderfaktorer samt till systemet med minimitid per dag. Under perioder med dålig fågeltillgång medför det att fångst utöver den stipulerade minimitiden på fyra eller sex timmar sällan förekommer. Vid riklig fågeltillgång gäller förstås motsatt förhållande.

Väder 1993

Samtliga väderdata är hämtade från SMHI (1993, 1994) samt från SMHI:s väderstation vid Falsterbo fyr. Uppgifter ur SMHI:s långtidsstatistik har vänligen tillhandahållits av Haldo Vedin, SMHI.

Året var som helhet något mildare än normalt i hela landet. Efter ytterligare en mild vinter gjorde våren sitt intåg i början på mars. De sista tio dagarna i mars och de tre första veckorna i april var emellertid kallare än normalt med allmän nattfrost, även i Falsterbo. Sista aprilveckan blev däremot ovanligt varm, och värmen höll i sig under större delen av maj.

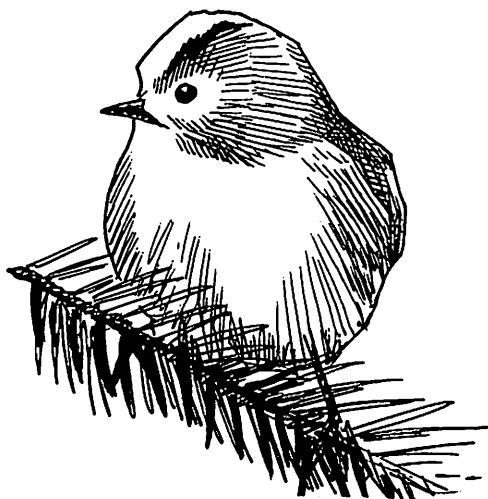
Nederbörden under hela våren var långt under den normala. En bit in i juni skedde en övergång till ostadigare väder som varade i nästan två månader. Juli blev kylig och mycket nederbördsrik. I Falsterbo uppmättes 105 mm, ungefär dubbelt så mycket som normalt.

Augusti inleddes med en liten högtrycksrygg, men fortsättningsvis rädde ostadigt och relativt kyligt väder (endast en dag i augusti med temperatur över +20°C). Även i september regnade det ymnigt (nytt nederbördsrekord i Falsterbo: 137 mm). Månaden var dessutom ovanligt kylig med medeltemperaturer 2-3 grader under de normala i stora delar av Sverige. Frånsett ett par brittsommardagar i början av oktober fortsatte lågtryckspassagera i stort sett fram till ca 20 oktober, då ett högtryck parkerade över Skandinavien med svaga vindar och uppehållsväder. Högtrycket bestämde vädret i Falsterbo ända fram till de sista dagarna innan ringmärkningssäsongen avslutades den 10 november.

Vindarna var under såväl vår som höst i allmänhet svaga eller måttliga, och man kan karakterisera årets ringmärkningssäsong som en av de "minst blåsiga". Under april-maj blåste det sällan över 8 m/s (endast 5% av dagarna mot ca 25% i SMHI:s långtidsstati-

stik, 1961-80). Likaså under augusti-oktober var vindstyrkorna i genomsnitt lägre än normalt: bara 15% av dagarna blåste det mer än 8 m/s jämfört med långtidsgenomsnittet på ca 30%. Vindar av kulingstyrka (>14 m/s) förekom endast vid två tillfällen under våren (19.4 och 29.5) och vid tre tillfällen under hösten (14.9, 1.10 och 13.10).

Under både våren och hösten förekom långa perioder med vindar från ostsektorn (NE - SE). Särskilt under april (63% av dagarna) och september (57%) var frekvensen av ostvindar långt över den normala (genomsnitt 1961-80: 38 respektive 27%). Även i början av november var vinden omkring nordost under nio av tio dagar. Däremot var västvindar förhärskande under juli-augusti.



A: Fyren 21 mars - 10 juni

Under vårsäsongen ringmärktes 2535 fåglar av 45 arter, en summa som ligger långt under medeltalet (4426) och därtill är den lägsta i serien. Talrikaste arter var rödhake 1057 (medeltal 1112) och lövsångare 405 (1545). Dessa två arter utgjorde tillsammans 58% (42+16) av säsongssumman, vilket är en normal andel. Därutöver fångades endast tre arter till i över 100 exemplar, nämligen kungsfågel 166 (193), järnsparv 148 (191) och ärtsångare 116 (114). Se vidare Tabell 2 och Appendix.

Såväl bland de arter som tillbringar hela året i Europa som bland långflyttarna var säsongss-

summorna betydligt lägre än normalt (Tabell 2). Undantag utgör gärdsmyg, som låg över, samt rödhake, kungsfågel och ärtsångare, som låg nära medelvärdena. Bland de arter som i medeltal fångas i 10-20 ex per vårsäsong var det flera som bara förekom i enstaka ex (trädpiplärka, grå flugsnappare) eller inte ens kom med i märkprotokollen (buskskvätta, stenskvätta, grönsångare).

Bland orsakerna till de låga fångstsiffrorna för flera tropikflyttare är sannolikt minskningar i populationerna (se nedan), samt väderleken under maj med långvariga högttrycksperioder. Fågeln flyttade förmodligen på bred front och i långa etapper och de koncentrerades inte alls till Falsterbo. Särskilt gynnsamt att flytta i längre etapper måste det ju också vara för tropikflyttarna som har en mera "pressad" tidtabell.

Vårens högsta dagssumma uppnåddes den 16 april, en dag med svag E-vind, ringa molnighet och god sikt. Då ringmärktes 505 fåglar (rödhake 451, kungsfågel 21). Relativt höga dagssummor blev det också den 15 april (169; rödhake 111, kungsfågel 38) och den 17 april (291; rödhake 254, kungsfågel 13). Under resten av säsongen översteg dagssummorna aldrig 100 ex. Sålunda blev månadssumman för maj endast 743 märkta fåglar.

Annorlunda uttryckt fångades 38% av säsongssumman under de tre ovan nämnda dagarna i april. Vädret i Mellaneuropa hade då varit ostadigt en längre tid men just den 15 april växte en högttrycksrygg från Finland ner mot Frankrike. Den rörde sig sakta österut

Tabell 2. Fångstsiffror för 20 valda arter under våren 1993 jämförda med medeltalen för 1980-89.

Captures of 20 selected species during spring 1993 compared to averages 1980-89.

	1993	1980-89
Europaflyttare		
<i>Species wintering in Europe (N Africa)</i>		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	80	48
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	148	191
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1057	1112
Koltrast <i>Turdus merula</i>	47	67
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	24	66
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	166	193
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	98	152
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	3	20
Arter som övervintrar både N och S om Sahara		
<i>Species wintering both N and S of the Sahara</i>		
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	15	61
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	22	42
Tropikflyttare		
<i>Species wintering in Africa (S of the Sahara)</i>		
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	10	20
Rödstart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	32	103
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	14	39
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	24	41
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	116	114
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	31	75
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	36	71
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	405	1545
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	3	49
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	6	34

under de närmaste dygnen (Fig. 1). Både natten till den 16 och 17 var sträckvädret gynnsamt för flyttfåglar på väg från Mellaneuropa till Skandinavien, därav de höga dagssummorna.

Vårsträckets förlopp uttryckt som mediandatum (den dag då hälften av säsongssumman uppnåtts) var under 1993 med få undantag ganska normalt (Tabell 3). Mediandatum påverkas naturligtvis starkt av enstaka "toppdagar" och flera europaflyttare i Tabell 3 har

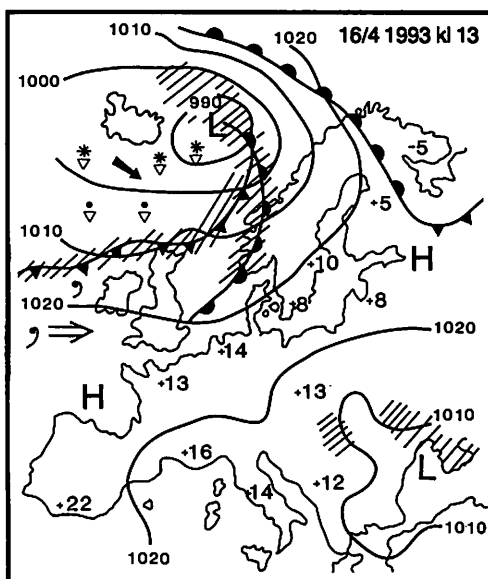


Fig. 1. Vädersituationen i Europa den 16 april 1993. Högtrycksryggen från Finska viken till Biscaya som bildades den 15.4 rörde sig sakta åt östsydost. Weather in Europe on 16 April 1993. The ridge of high pressure, formed on 15 April moved slowly towards ESE.

därför fått mediandatum den 15 eller 16 april. För kungsfågeln är detta 10 dagar senare än normalt, måhända en följd av den kyliga inledningen av månaden.

Den period inom vilken 90% av säsongssumman för en art fångades ("huvudfångstperioden") låg i allmänhet något tidigare än normalt och var i många fall också avsevärt kortare (Tabell 3). Det indikerar att sträcket gick snabbt förbi, vilket också stämmer in i resonemanget ovan angående vädrets påverkan.

De ovanligare inslagen i vårens fångst utgjordes av två brandkronade kungsfåglar (22 mars 3+ hane, 17 maj 2k hona), tre mindre flugsnappare och tre rosenfinkar.

B : Fyren 21 juli - 10 november

Under höstsäsongen ringmärktes 18 475 fåglar av 58 arter vid fyren, vilket är den tredje högsta säsongssumma som uppnåtts (högst 1988: 23 600, medeltal 1980-89: 13 171). Talrikaste arter var (siffrorna i parentes anger medeltalen för 1980-89): Gärdsmyg 1577 (284), rödhake 3783 (2271), lövsångare 690

Tabell 3. Vårsträcket 1993 vid Falsterbo för nio valda arter uttryckt som mediandatum (MD) och huvudfångstperiod (HFP), jämfört med medelvärden för 1980-89. Med huvudfångstperiod menas den tid då 90% av säsongssumman uppnåtts, d v s 5% tas bort i början och 5% i slutet av den totala fångstperioden. +/- = skillnad mellan mediandatum resp. huvudfångstperioden. Dgr = antal dagar i HFP.

Spring migration 1993 at Falsterbo in nine selected species expressed as median date (MD) and main passage (HFP) compared to averages 1980-89. Main passage is the period within which 90% of the seasonal total were trapped, i. e. 5% are subtracted at the beginning and 5% at the end of the total trapping period. +/- = difference in median dates and in lengths of HFP respectively. Dgr = length of HFP in days.

	MD			HFP				
	1993	1980-89	+/-	1993	Dgr	1980-89	Dgr	+/-
Europaflyttare								
<i>Species wintering in Europe (N Africa)</i>								
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	16.4	17.4	- 1	23.3- 5.5	44	27.3-10.5	45	- 1
Jämsparv <i>Prunella modularis</i>	22.4	15.4	+ 7	22.3-18.5	58	30.3-19.5	51	+ 7
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	16.4	17.4	- 1	7.4-21.4	15	31.3-10.5	41	- 26
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	15.4	5.4	+ 10	1.4-23.4	23	27.3-30.4	35	- 12
Tropikflyttare								
<i>Species wintering in Africa (S of the Sahara)</i>								
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	15.5	16.5	- 1	29.4-27.5	29	1.5- 4.6	35	- 6
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	13.5	15.5	- 2	28.4-27.5	30	29.4- 4.6	37	- 7
Tömsångare <i>Sylvia communis</i>	24.5	20.5	+ 4	11.5- 2.6	23	9.5- 7.6	30	- 7
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	24.5	28.5	- 4	15.5-31.5	17	17.5- 8.6	23	- 6
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	13.5	13.5	0	25.4-27.5	33	25.4-27.5	33	0

(1932), kungsfågel 3646 (1622), blåmes 5157 (2578) och grönsiska 786 (463). Dessa sex arter utgör tillsammans ca 85% av säsongssumman (se vidare Tabell 4 och Appendix).

För fjärde hösten i rad var fångsten av många tropikflyttande arter lägre än respektive medeltal (Tabell 4), om än inte lika katastrofalt låg som under hösten 1991. Bland arterna i Tabell 4 notrades dock de lägsta siffrorna i det pågående fångstprogrammet för härm- och törnsångare och de näst lägsta för trädgårdssångare, svartvit flugsnappare och törnskata. Andelen tropikflyttare (samtliga arter inräknade) av den totala säsongssumman var endast drygt 8%, en siffra som givetvis också påverkas av de extremt höga siffrorna för flera medel- och kortdistansflyttare. Ytterligare en faktor, som kan ha påverkat fångsten av tropikflyttare negativt, är att det under åtta av elva dagar i slutet av augusti blåste nordvästliga vindar.

Säsongssummorna för gärdsmyg och rödhake är de hittills högsta som uppnåtts och för järmsparv, taltrast och kungsfågel är de de näst högsta. Särskilt anmärkningsvärt är antalet gärdsmyg (1577), motsvarande mer än fem "normala" säsongssummor! Endast en gång tidigare har mer än 1000 gärdsmyg fångats under samma säsong (1205, hösten 1990). Antalet rödhakar har vid tre tidigare tillfällen överstigit 3000 ex (1981, 1987 och 1989).

Tabell 4. Fångstsiffror för några valda arter under hösten 1993 jämförda med medeltalen för 1980-89 (Fyren 21 juli - 10 november). För invasionsarterna anges tidigare högsta säsongssumma.

Captures of some selected species during autumn 1993 compared to averages 1980-89 (Lighthouse garden 21 July - 10 November). In irruptive species, the highest total from previous seasons is shown.

	1993	1980-89
Tropikflyttare		
<i>Species wintering in Africa (S of the Sahara)</i>		
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	97	214
Rödstjart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	138	260
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	15	63
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	64	82
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	12	43
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	79	282
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	690	1932
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	41	96
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	42	184
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	9	30
Arter som övervintrar både N och S om Sahara		
<i>Species wintering both N and S of the Sahara</i>		
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	103	82
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	211	100
Europäflyttare		
<i>Species wintering in Europe (N Africa)</i>		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	1577	284
Järmsparv <i>Prunella modularis</i>	424	296
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	3783	2271
Koltrast <i>Turdus merula</i>	40	35
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	368	238
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	3646	1622
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	210	201
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	80	100
"Invasionsarter"		
<i>"Irruptive species"</i>		
Svartmes <i>Parus ater</i>	70	90: 716
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	5157	90: 7003
Talgöxe <i>Parus major</i>	475	81: 1500
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	786	88: 2899

Tänkbara anledningar till de höga summorna är a) ökning av bestånden på grund av en rad milda vintrar, b) ökning av bestånden på grund

av färre tropikflyttare (mindre konkurrens) c) en god häckningssäsong och d) gynnsamma väderförhållanden under flyttnings- och fångstperioden (svaga vindar, ofta från osthållet).

Bland de s.k. invasionsarterna, var det främst blåmesen som uppträdde i väldiga mängder. Huvuddelen av blåmesarna fångades som vanligt under en månads tid, ca 20 september - 20 oktober med mediandatum den 6 oktober. Då uppnåddes också den högsta enskilda dagssumman (1716), tillika den högsta dagssumma för en enskild art som någonsin uppnått. Vädret var mulet/nästan mulet och disigt (3-6 km sikt) och vinden ostsydostlig ökande från 3 m/s kl 07 till 8 m/s kl 12, alltså inget optimalt sträckväder för blåmesar (se Lindskog & Roos 1980, Roos 1990). Vid Nabben räknades denna morgon bara drygt 1100 utsträckande blåmesar (N. Kjellén muntl.) och fåglarnas tvekan att sträcka ut resulterade i att väldiga svärmar slog ner bland näten i fyrdungen.

Att blåmesen uppträdde "invasionsartat" denna höst är närmast ett lindrigt uttryck. Det verkar emellertid också som om delar av populationen är mera regelbundna flyttfåglar. Blåmesen har utvidgat sitt utbredningsområde norrut de senaste tio åren (Svensson 1993b) och kanske är de nordliga fåglarna i högre grad flyttfåglar än sina sydsvenska artfränder? Såsom påpekas av Roos (1990) skiljer sig blåmesen från flera typiska invasionsarter genom att sträcket alltid följer en mycket fast tidtabell (se även Lindskog & Roos 1979, Karlsson m.fl. 1991).

Antalet talgoxar var relativt sett ganska lågt (475), och tendensen att talgoxen minskar något, åtminstone som invasionsart eller partiell flyttare, förstärks alltmör. De bägge mesarterna uppträder ofta tillsammans och vid den tid under hösten då regelbunden fångst ägt rum vid fyren sedan 1964. Oavsett fångstinssats bör alltså kvoten mellan antalet blåmesar och antalet talgoxar ge en antydning om utvecklingen under inte mindre än 30 år. Detta visas i förenklad form i Fig. 2, där det också tydligt framgår att en drastisk förändring skett de senaste tio åren. Numera går det i genomsnitt drygt åtta blåmesar per talgoxe mot 2-3 under

tiden före 1984. Hösten 1993 var kvoten nära 11 blåmesar per talgoxe, vilket är den hittills högsta.

Av andra invasionsarter eller partiella flyttare skall nämnas knappt 800 grönsiskor, huvudsakligen fångade under tre dagar (18 september: 302, 28 september: 231 och 10 oktober: 100), samt 44 trädskrypare, de flesta under oktober.

Höstens högsta dagssummor noterades alla i oktober, nämligen den 6 (1938; blåmes 1716), den 11 (1863; gårdsmyg 171, kungsfågel 772, blåmes 531, talgoxe 115), den 12 (1335; gårdsmyg 141, rödhake 286, kungsfågel 307, blåmes 482) och den 15 (1311; gårdsmyg 293, rödhake 373, kungsfågel 351, blåmes 205). Totalt fångades 11 330 fåglar i oktober, vilket är den näst högsta månadssumman någonsin (högsta: 13 480, oktober 1988). Vid ytterligare sju tillfällen uppnåddes dagssummor på mellan 500 och 1000 fåglar nämligen den 18.9 (895), den 24.9 (879), den 28.9 (907), den 5.10 (583), den 7.10 (805), den 10.10 (672) och den 20.10 (579).

Fångstens tidsmässiga fördelning för några valda arter framgår av Tabell 5. Mediandatum inföll nära det normala för de flesta arterna (mindre än 6 dagars avvikelse), genomgående

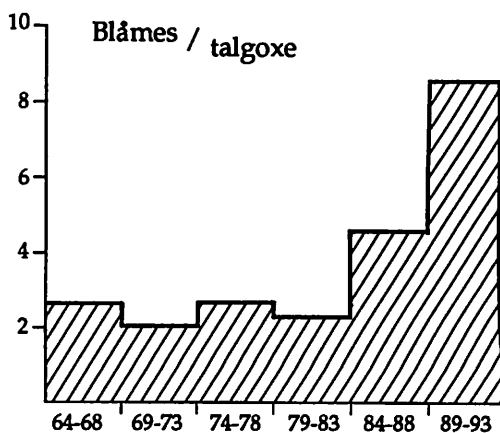


Fig. 2. Förhållandet mellan antalet ringmärkta blåmesar och talgoxar under 30 år (1964-93) uttryckt som femårsmedelvärden.

The ratio between numbers of ringed Blue Tits and Great Tits over 30 years (1964-93), expressed as five year means.

dock något senare än normalt för tropikflyttarna och något tidigare för europaflyttarna. För gärdsmyg och svarthätta var skillnaden större: 9 dagar senare än normalt. Detta kan åtminstone delvis förklaras av de perioder med ogynnsamt flyttningsväder som rådde under de första dagarna i oktober (gärdsmyg) respektive första hälften av september (svarthätta).

Huvudfångstperioden var genomgående längre än normalt för tropikflyttarna, nära normal för svarthätta och gransångare samt i allmänhet något kortare än normalt för europaflyttarna (Tabell 5). Liksom mediandatum påverkas huvudfångstperioden också av väderleken (jfr. ovan), av säsongssumman (låg summa medför att en enda fågel kan utgöra ett par procent), av de enskilda dagssummornas storlek och den tid som förflutit mellan de högsta dagssummorna. I Tabell 6 redovisas de tre högsta dagssummorna för samma arter som ingår i Tabell 5. En jämförelse mellan Tabell 5 och Tabell 6 visar också att arter, hos vilka

en relativt liten del av säsongssumman uppnåts genom de tre högsta dagssummorna (i princip samtliga tropikflyttare i Tabell 5 och 6) har en lång huvudfångstperiod. Motsatta förhållandet gäller förstås för arter med relativt hög andel av säsongssumman inom de tre högsta dagssummorna. Särskilt framträdande är det för gärdsmyg och kungsfågel, hos vilka de tre högsta dagssummorna infaller inom tio dagar och utgör mer än 40% av säsongssumman. Dessa två arter har också de kortaste huvudfångstperioderna i Tabell 5. Ytterligare en faktor som påverkar detta är att kyligt väder rådde under mitten av oktober med en kraftig sträcktopp som följde. Därefter ebbade sträcket ut tämligen snabbt och de sista två veckorna av säsongen gav totalt bara ca 300 märkta fåglar.

Några egentliga rariteter fångades inte. Såsom "mindre vanliga inslag i fångsten" kan dock nämnas två lärkfalkar, tre gökar, en brandkronad kungsfågel och sex mindre flugsnappare.

Tabell 5. Höststräcket 1993 vid Falsterbo (Fyren) för valda arter uttryckt som mediandatum (MD) och huvudfångstperiod (HFP), jämfört med medelvärden för 1980-89. För detaljer se Tabell 3.

Autumn migration 1993 at Falsterbo (Lighthouse) in some selected species expressed as median date (MD) and main passage (HFP) compared to averages 1980-89. For detailed explanation see Table 3.

	MD			HFP					
	1993	1980-89	+/-	1993	Dgr	1980-89	Dgr	+/-	
Tropikflyttare									
<i>Species wintering in Africa (S of the Sahara)</i>									
Rödstart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	12.9	13.9	- 1	5.8- 8.10	65	14.8- 1.10	49	+ 16	
Årsångare <i>Sylvia curruca</i>	23.8	19.8	+ 4	21.7-28.9	70	26.7-18.9	55	+ 15	
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	31.8	27.8	+ 4	28.7-24.9	59	8.8-23.9	47	+ 12	
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	28.8	23.8	+ 5	28.7- 5.10	70	1.8-17.9	48	+ 23	
Svartvit flugsn. <i>Ficedula hypoleuca</i>	20.8	23.8	- 3	21.7-18.9	60	7.8-14.9	39	+ 21	
Arter som övervintrar både N och S om Sahara									
<i>Species wintering both N and S of the Sahara</i>									
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	24.9	15.9	+ 9	17.8-14.10	59	24.8-18.10	56	+ 3	
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	11.10	6.10	+ 5	19.9-21.10	33	22.9-23.10	32	+ 1	
Europaflyttare									
<i>Species wintering in Europe (N Africa)</i>									
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	11.10	2.10	+ 9	18.9-20.10	33	12.9-27.10	46	- 13	
Jämsparv <i>Prunella modularis</i>	24.9	27.9	- 3	27.8-15.10	50	4.9-19.10	46	+ 4	
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	24.9	24.9	0	4.9-15.10	42	4.9-19.10	46	- 4	
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	1.10	3.10	- 2	19.9-20.10	32	13.9-20.10	38	- 6	
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	11.10	14.10	- 3	19.9-21.10	33	15.9-29.10	45	- 12	

Tabell 6. De tre högsta dagssummorna under hösten 1993 (Fyren) för valda arter samt dessa summors sammanlagda andel av den totala säsongssumman för varje art.

Largest three daily totals during autumn 1993 at Falsterbo (Lighthouse) in some selected species and the percentage of the seasonal total represented by these in each species.

	I		II		III		I+II+III
	N	Datum	N	Datum	N	Datum	% av säsongssumman
Tropikflyttare							
<i>Species wintering in Africa (S of the Sahara)</i>							
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	16	19.9	8	7.10	7	16.9	22
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	7	21.7	5	23.9	3	16.8	23
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	9	26.8	7	5.9	6	4.9	28
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	127	14.8	39	23.9	38	5.9	30
Svarthvit flugsn. <i>Ficedula hypoleuca</i>	4	27.8	4	20.8	3	31.8	26
Arter som övervintrar både N och S om Sahara							
<i>Species wintering both N and S of the Sahara</i>							
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	10	28.9	7	23.9	7	24.9	23
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	35	12.10	25	7.10	21	14.10	38
Europaflyttare							
<i>Species wintering in Europe (N Africa)</i>							
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	293	15.10	289	7.10	171	11.10	48
Järmsparv <i>Prunella modularis</i>	66	13.9	58	24.9	35	28.9	38
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	462	18.9	392	24.9	373	15.10	32
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	47	28.9	39	25.9	35	12.10	33
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	772	11.10	388	20.10	351	15.10	41

C: Flommen 21 juli - 30 september

Säsongssumman, 3820 märkta fåglar av 45 arter, hamnar på tionde plats i den fjorton år långa serien och ligger drygt 1400 under medeltalet för 1980-89 (5253). Drygt hälften av fångsten utgjordes av de tre *Acrocephalus*-

arterna säv-, kärr- och rörsångare. Därtill fångades rödhake (112), lövsångare (363) och sävsparv (624) i tresiffriga antal (se Tabell 7 och Appendix).

Som framgår av Tabell 7 låg fångstsiffrorna för *Acrocephalus*-arterna under medeltalet.

Antalet kärrsångare (42) är t.o.m. det näst lägsta i serien (lägst: 29, 1980). Även summan för rörsångare (1549) är den näst lägsta (lägst: 1315, 1984).

Liksom i fjol fångades ett stort antal sävsparvar i slutet av september. Säsongssumman (624) var visserligen 150 fåglar lägre än under 1992, men i gengäld noterades ett nytt "dagsrekord" med 246 märkta sävsparvar

Tabell 7. Fångstsiffror för några valda arter under hösten 1993 jämförda med medeltalen för 1980-89. (Flommen 21 juli - 30 september).

Captures of some selected species during autumn 1993 compared to averages 1980-89. (Reed bed area 21 July - 30 September).

	1993	1980-89
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	98	246
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	52	82
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	489	587
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	42	110
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	1549	2217
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	363	1191

den 28 september (det förra, 179 ex, uppnåddes exakt ett år tidigare, den 28 september 1992). Det råde också i stort sett samma vädersituation vid båda tillfällena, dvs högttryck i norr med kylig luft som strömmade ned över Sydsverige och försköt gränsen till mildare och ostadigare väder söderut. Förutsättningarna för kraftigt sträck var alltså mycket goda. I Fig. 3 visas antalet fångade sävsparvar per timme den 28 september de båda åren. Figuren visar på ett utmärkt sätt hur väderförändringar (i detta fall en kallfrontspassage) ger helt olika mönster i fångstens dagliga fördelning. Bägge dagarna råde tämligen svag östlig vind och en svag kallfront rörde sig söderut över Sydsverige och ut över Östersjön. På morgonen den 28 september 1992 hade kallfronten ännu inte passerat Falsterbo: det var mulet (molnbas <300 m) och disigt (sikt 3-4 km). Efter kl 10 började molnen spricka upp och sikten förbättrades. Kallfronten passerade ungefär vid middagstid varefter molnen upplöstes och sikten blev god. Samma datum 1993 hade kallfronten passerat redan strax efter midnatt. På morgonen var det visserligen mulet men högre molnbas (>600 m) och god sikt (23-25 km) hela fångsttiden.

Sävsparvarnas uppträdande kan tolkas så att den 28 september 1992 anlände fler och fler

fåglar till Flommen under förmiddagens lopp allteftersom det klarnade upp och sikten förbättrades. Den 28 september 1993 däremot, var sikten god redan under natten och de synnerligen sträckbenägna sävsparvarna följde direkt (nattsträck) och gav en kraftig morgontopp i fångsten vid Flommen.

Årets fångst av pungmes uppgick till totalt 41 fåglar (22 nymärkningar, en egen och 18 främmande kontroller). De flesta pungmesarna (26 inkl. kontroller) fångades under de sista tio dagarna i september. För såväl pungmes som sävsparv är det tyvärr så att deras passage vid Falsterbo inte täcks in av den fastställda säsongen, som mera är skapad för tropikflyttare och då särskilt *Acrocephalus*.

Säsongens högsta dagssummor uppnåddes den 28 september (345; sävsparv 246, rödhake 25, rörsångare 18), den 19 september (245; backsvala 27, ladusvala 58, järnsparv 23, rödhake 20, sävsångare 28, rörsångare 18, sävsparv 17) och den 14 augusti (197; sävsångare 12, rörsångare 127, lövsångare 26). Därutöver förekom endast 4 dagar till med mer än 100 märkta fåglar. På grund av det stora antalet sävsparvar blev månadssumman för september (1852) för ovanlighetens skull högre än augustisumman (1649).

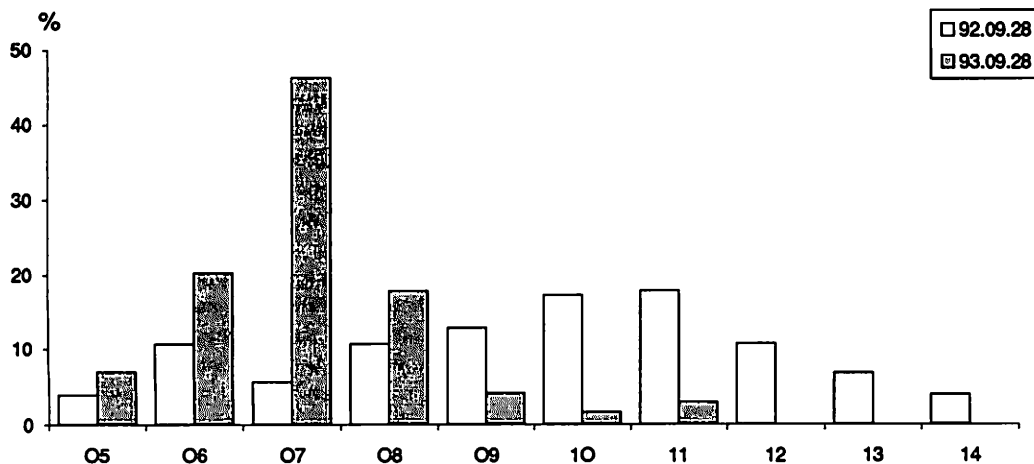


Fig. 3. Timfördelning för fångsten av sävsparv den 28 september 1992 (N=179, ljusa staplar) respektive den 28 september 1993 (N=246, mörka staplar).

Hourly distribution of captures of Reed Buntings on 28 September 1992 (N=179, light columns) and on 28 September 1993 (N=246, dark columns).

Tabell 8. Höststräcket 1993 vid Falsterbo (Flommen) för valda arter uttryckt som mediandatum (MD) och huvudfångstperiod (HFP), jämfört med medelvärden för 1980-89. För detaljer se Tabell 3.

Autumn migration 1993 at Falsterbo (reed bed) in some selected species expressed as median date (MD) and main passage (HFP) compared to averages 1980-89. For detailed explanation see Table 3.

	MD			HFP				
	1993	1980-89	+/-	1993	Dgr	1980-89	Dgr	+/-
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	24.8	24.8	0	9.8- 8.9	31	8.8-16.9	40	- 9
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenob.</i>	27.8	25.8	+ 2	31.7-27.9	59	29.7-18.9	52	+ 7
Kärnsångare <i>A. palustris</i>	16.8	14.8	+ 2	25.7-24.9	62	24.7- 9.9	48	+ 14
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	19.8	22.8	- 3	23.7-27.9	67	26.7-22.9	59	+ 8
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	20.8	19.8	+ 1	8.8-19.9	43	6.8-11.9	37	+6

Tidtabellen för fångsten vid Flommen följde i stort mönstret för tropikflyttare vid fyren (se ovan) med mediandatum nära det genomsnittliga och något längre huvudfångstperiod än normalt (Tabell 8).

Ovanliga inslag i fångsten var en forsärla (1k) den 7 september, två blåhakar, en trast-sångare (3k+) den 29 juli och en videsparv (1k hane) den 28 september.



D: Övrig fångst

Under denna rubrik hamnar endast 20 fåglar som ringmärktes i samband med ett försök att fånga sjuka talgoxar i en trädgård i Falsterbo i mars.

E: Pullmärkning

Under året ringmärktes 120 boungar: tre torn-falkar (i holken på fyren), 88 starar (i holkar vid fyren och fågelstationen) samt några enskilda kullar av rödstjärt, svartvit flugsnappare, blåmes och talgoxe.

Lövsångare - en art som ökar eller minskar?

En av målsättningarna med ringmärkningen vid Falsterbo är att följa utvecklingen för fågelarterna genom standardiserad fångst. Denna period omfattar nu 14 år (1980-93), och för varje ytterligare år som läggs till ökar värdet exponentiellt.

Utvecklingen för flera av de tropikflyttande arterna är, av våra fångstsiffror att döma, oroande negativ de senaste åren. Ett par dåliga häckningssäsonger (sannolikt var den regniga sommaren 1993 ännu en) har bidragit till detta. En annan, mera generell orsak, som nämnts i

Forsärla (1k), Flommen 7 september 1993.

Foto: Karin Persson

diskussionen, är en pågående förändring till mera maritimt klimat (svalare och blötare somrar och mildare vintrar) i västra Europa.

Som ett exempel visas i Figur 4 antalet ringmärkta lövsångare vid Falsterbo omräknat till indextal under vår respektive höst 1980-93. Under åren 1965-79 bedrevs också

regelbunden fångst vid fyren under lövsångarens vårsträckperiod (slutet av april - maj). Dessa fångstsiffror har räknats om enligt en viss modell för att bli grovt jämförbara med det standardiserade materialet. Någon motsvarande tillbakablick över höstsäsongerna är inte möjlig, pga för dålig täckning.

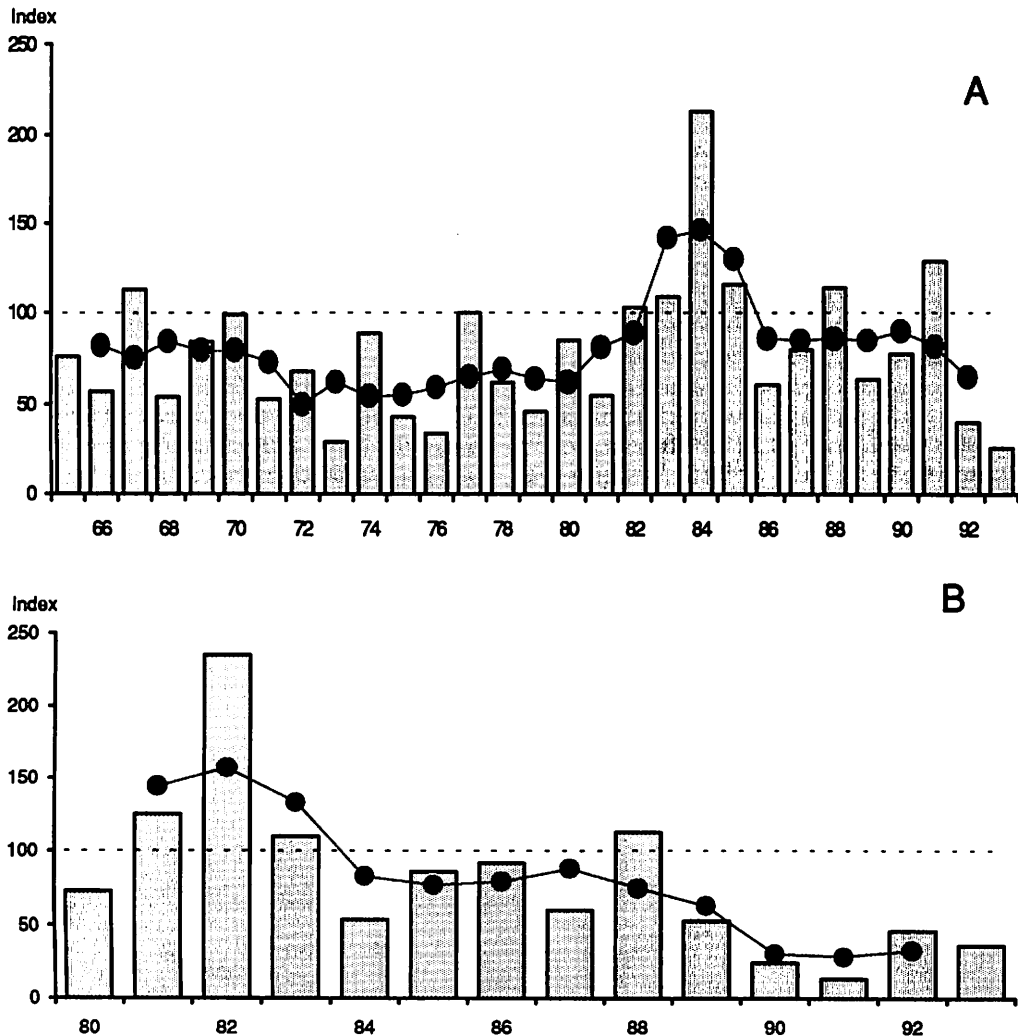


Fig. 4. Fångsten av lövsångare under vår (A) och höst (B). Index 100 = medeltalet 1980-89 (A: 1545, B: 1932). Uppgifterna från perioden 1965-79 i (A) är omräknade till en nivå jämförbar med den standardiserade fångsten 1980-93. Staplar = index. Punkter = glidande treårsmedeltal.

Captures of Willow Warblers during spring (A) and autumn (B). Index 100 = average 1980-89 (A: 1545, B: 1932). Figures from 1965-79 in (A) are recalculated to a level comparable with the standardized trapping 1980-93. Columns = index. Dots = running three year means.

Under perioden 1980-93 visar antalet lövsångare en tendens att minska, både vår och höst och särskilt under de senaste tio åren. Minskningen under hösten är statistiskt signifikant (Spearman's Rank Correlation Test), men inte under våren.

Om en art ökar eller minskar är förstås ett relativt begrepp och beror på vilken period man betraktar. Den längre perioden (fr.o.m. 1965 i Fig. 4) visar ingen tendens alls eller möjligen en långsam ökning. I de årliga svenska punkttaxeringarna inom projektet "Övervakning av fåglarnas populationsutveckling", som omfattar tiden fr.o.m. 1975, visar lövsångaren en ökande trend (Svensson 1992, jfr. Fig. 4A). I provytetaxeringarna (fr.o.m. 1970) inom samma projekt är den långsiktiga trenden i stort sett likartad, men index för 1990 och 1991 är avsevärt lägre än för åren närmast före (Svensson 1992, 1993a). I fångststatistiken från Ottenby fågelstation är trenden för lövsångare uppåtående (Pettersson 1994), även under de senaste åren. Detta kan bero på att vid Ottenby fångas en större andel nordliga och ostliga lövsångare, medan fångsten av lövsångare vid Falsterbo består av fåglar från södra och västra Skandinavien (Karlsson & Pettersson 1993). Vid Jomfruland och Mölen,

två fågelstationer i södra Norge, har antalet ringmärkta lövsångare också minskat drastiskt under 1990-talet (Cleve & Solvang 1991, Hansen 1992, Cleve 1993, Sundbø 1993).

Under hösten består fångsten av lövsångare vid Falsterbo till 90% eller mer av årsungar (1k), dvs åldersfördelningen är högst onaturlig. Under våren är fångstförsättningarna annorlunda, och andelen fjolåringar (2k) är i genomsnitt 2/3 av totalsumman. Vi har åldersbestämt lövsångare efter irisfärg sedan våren 1985. De årliga fördelningarna visas i Fig. 5. Jämfört med Fig. 4 kan man se att de faktiska antalen under varje vårsäsong är kraftigt varierande och det krävs en lång serie för att få en tydlig tendens. Däremot visar den procentuella åldersfördelningen en klar förändring: den minskande andelen fjolåringar (2k) indikerar dålig reproduktion, eller förhöjd dödlighet bland ungfåglaerna under de första månaderna av deras liv (jfr. fångsten under hösten).

Återfynd och kontroller

Under tiden mars 1993 - april 1994 rapporterades totalt 109 återfynd av fåglar ringmärkta vid Falsterbo och 65 kontroller av fåglar med främmande ringar (varav 20 utländska). De mest frekventa arterna (av 23) bland återfyn-

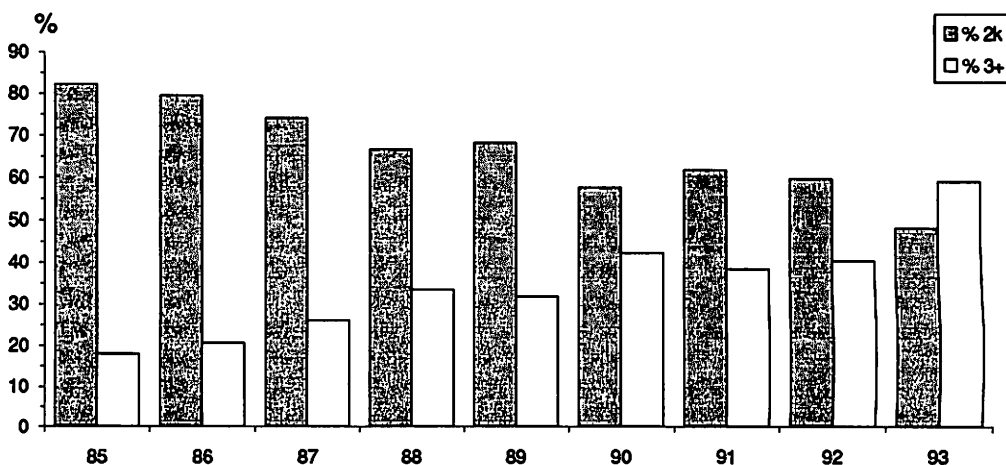


Fig. 5. Procentuell åldersfördelning hos lövsångare fångade under vårsäsongerna 1985-93. Mörka staplar = fjolåringar (2k). Ljusa staplar = äldre fåglar (3+).

Age distribution in Willow Warblers captured during spring migration 1985-93, expressed as percentages. Dark columns = second year birds (Euring code 5). Light columns = older birds (Euring code 6).

Geir Andersen och Göran Walinder på väg ut till näten i Flommen, aug. -93.

Foto: Karin Persson

den var blåmes (26) och rörsångare (13). Bland de främmande kontrollerna var pungmes (18) den mest frekventa av 16 registrerade arter. Dessutom gjordes 90 kontroller av egna tidigare märkningar, också här mest rörsångare (28) och blåmes (23).

Bland de äldsta fåglarna som rapporterades var två 14-åriga och en 13-årig gråtrut, märkta som boungar på Måkläppen 1979-80. Den härmsångare som omnämndes i fjol-årets rapport, och tillika är den äldsta svensk-märkta härmsångaren (R. Staav i brev), kontrollerades åter i maj, nu nästan 8 år gammal. En rosenfink, märkt i maj 1988, kontrollerades vid Kvismaren i juli 1993. Den var märkt som 2k hane och vid fyndtillfället alltså 6 år gammal. Det var dessutom vårt första återfynd av rosenfink. Ett par andra exempel på långtidsfynd är en 8-årig rörsångare, en 6-årig ärtsångare, en 7-årig blåmes och en 9-årig talgoxe.

De mest långväga fynden som rapporterades var som vanligt från Medelhavsområdet: Rödstjart i Marocko (1), rödhake (2) och rörsångare (1) i Algeriet samt en svarthätta i Syrien. Relativt långväga var också den grön-siska som rapporterades från norra Spanien i november. Tidigare har vi tre fynd av grönsiska på Iberiska halvön, alla i Portugal (Roos 1984, Karlsson m.fl. 1990).

Sju kungsfågelfynd rapporterades, bl.a. tre från Belgien, två från Holland och ett från Shetlandsöarna. Samtliga utom en återfanns under samma höst som de märktes. Den kvarvarande hittades i mars påföljande år (dvs ringen hittades - i en ugglespyboll).

Ett antal blåmesar (16) rapporterades som vanligt från de danska öarna. Nio av dem var kontroller gjorda vid Stigsnes fågelstation på sydvästra Själland. Vid Falsterbo kontrollera-



des 12 blåmesar med främmande ringar. Två av dem var danska, den ena märkt vid Stigsnes 1990, den andra på Christiansö den 5 oktober, nio dagar före kontrollen vid Falsterbo. Övriga kontroller var svenska ringar, varav två lokala (Ljunghusen), två från övriga Skåne, två från Utklippan i Blekinge, en från Landsjön i Småland, två från Kungälv och en från Asköviken i Västmanland. Detta indikerar ett vidsträckt rekryteringsområde för de blåmesar som flyttar förbi Falsterbo.

Samtliga pungmesar (18) som kontrollerades vid Flommen var märkta 1993 och alla utom en (från Tåkern) var märkta i Skåne. Därtill rapporterades två återfynd varav ett från Hornborgasjön (häckande hane i juni).

Under året har vi datalagt samtliga egna och främmande kontroller samt alla återfynd fr.o.m. 1972 och framöver. Kontrollerna har vi själva skrivit in, medan återfynden snabbt levererades på diskett från Ringmärkningscentralen.

För närvarande pågår också en genomgång av samtliga korttids- och kortdistansfynd med avseende på riktning (Susanne Åkesson). Återfynden skall jämföras med de något märkliga resultaten av orienteringsförsök med fåglar fångade vid Falsterbo. En majoritet av fåglarna orienterar åt nordväst, trots att försöken utförts under höstflyttningen (se t.ex. Sandberg m.fl. 1988).

Meddelanden från Falsterbo fågelstation

Under tiden april 1993 fram till och med mars 1994 har följande nummer utkommit i stationens meddelandeserie. Dessutom utkom en engelskspråkig version av boken "Falsterbo - ur fågelperspektiv".

155. Karlsson, L., Ehnborn, S. & Walinder, G. 1993. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1992. (Summary: *Ringing at Falsterbo Bird Observatory 1992.*) -Anser 32: 81-94.
156. Kjellén, N. 1993. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1992. (Summary: *Age and sex ratio among raptors migrating past the Falsterbo peninsula in the autumn of 1992.*) -Anser 32: 105-125.
157. Karlsson, L., Persson, K. & Walinder, G. 1993. Ageing of Tree Pipits *Anthus t. trivialis*. (Sammanfattning: Åldersbestämning av trädpipilärka *Anthus t. trivialis*.) -Ornis Svecica 3: 69-80.
158. Karlsson, L., Persson, K. & Walinder, G. 1993. Åldersbestämning av buskskvätta *Saxicola rubetra*. (Summary: *Ageing and sexing of Whinchats Saxicola rubetra.*) -Vår Fuglefauna Suppl. 1: 31-49.
159. Åkesson, S. 1993. Kärrsångarens orientering under flyttningen i Sverige och Kenya. -Vår Fuglefauna Suppl 1: 76-79.
160. Ehnborn, S., Karlsson, L., Ylvén, R. & Åkesson, S. 1993. A comparison of autumn migration strategies in Robins *Erithacus rubecula* at a coastal and an inland site in southern Sweden. -Ring. & Migr. 14: 84-93.
161. Karlsson, L. & Pettersson, J. 1993. Ringmärkning och miljöövervakning - några jämförelser av fångstsiffror från Falsterbo och Ottenby fågelstationer. -I: SOF, 1993. *Fågelåret 1992*. Stockholm.
162. Olsen, K.M. 1993. Sträcket av måsar och tärnor vid Falsterbo sommaren och hösten 1991 och 1992. (Summary: *The migration of gulls and terns at Falsterbo in the summer and autumn of 1991 and 1992.*) -Anser 32: 253-262.
163. Kjellén, N. 1994. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1993. (Summary: *Age and*

sex ratio among raptors migrating past the Falsterbo peninsula in the autumn of 1993.) -Anser 33: 1-20.

164. Walinder, G. & Karlsson, L. 1994. Häckande fåglar i Flommens naturreservat 1990-92. (Summary: *Breeding birds in the Flommen Nature Reserve 1990-92.*) -Anser 33: 33-38.

Särtryck av dessa uppsatser, liksom av tidigare publicerade meddelanden, kan beställas från fågelstationen (adress nedan).



En av två unga lärfalkar som ringmärktes i september 1993. Foto: Karin Persson

Tack

I själva ringmärkningsarbetet deltog (förutom undertecknade): Per Andell, Geir Andersen, Anders Lindström, Björn Malmhagen, Jens Mattsson, Karin Persson och Simon Schubert.

I Falsterbokommittén ingick (förutom undertecknade) Thomas Alerstam, Paul Eric Jönsson, Johnny Karlsson, Nils Kjellén, Karin Persson, Roland Sandberg och Susanne Åkesson.

Den löpande fältverksamheten finansieras genom inkomster från guidning och försäljning. Till guidningen erhålles ekonomiskt stöd från SNV via Länsstyrelsens miljövårdsenhet och från Vellinge kommun. Anslag ur Nils-Olof Berggrens fond (Kungl. Fysiografiska Sällsk., Lund) samt ur Signe & Hans Westerlunds fond (SOF) har erhållits för speciella projekt (Fotoprojektet, blåhakeprojektet, orienteringsexperiment). Bidrag till tryckningen av "Falsterbo - ur fågelperspektiv" erhöles från Naturvetenskapliga Forskningsrådets publiceringsnämnd.

Till ovanstående och till alla andra som engagerat sig i eller stöttat stationens verksamhet under 1993 framför vi härmed vårt hjärtliga tack.

Referenser

- Cleve, A. 1993. Ringmerkingsrapport fra Jomfruland Fuglestasjon. -Jomfruland fuglestasjon årsrapport 1992: 41-60.
- Cleve, A. & Solvang, R. 1991. Jomfruland Fuglestasjon - virksomheten i 1990. -Ringmerkaren 3: 101-106.
- Hansen, R.E. 1992. Mölen Ornitologiske Stasjon. Ringmerkingsvirksomheten 1991. -Ringmerkaren 4: 113-118.
- Karlsson, L., Svensson, O. & Walinder, G. 1990. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1989. -Anser 29: 123-146.
- Karlsson, L., Ehnborn, S. & Walinder, G. 1991. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1990. -Anser 30: 141-166.
- Lindskog, H. & Roos, G. 1979. Höststräckets förlopp hos blåmes *Parus caeruleus* och talgoxe *Parus major* vid Falsterbo 1973-78. -Anser 18: 171-188.
- Lindskog, H. & Roos, G. 1980. Vädrets inflytande på mesarnas, särskilt blåmesens *Parus caeruleus*, uppträdande vid Falsterbo under höststräcket. -Anser 19: 1-10.
- Pettersson, J. 1994. Fågelräkning vid Ottenby 1993. Rapport från SNV/Ottenby fågelstation.
- Roos, G. 1984. Flyttning, övervintring och livslängd hos fåglar ringmärkta vid Falsterbo (1947-1980). -Anser Suppl. 13: 1-208. Lund.
- Roos, G. 1993. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1990, särskilt förekomsten av fyra invasionsarter: mindre korsnäbb, svartmes, blåmes och sidensvans. -Anser 32: 1-28.
- Sandberg, R., Pettersson, J. & Alerstam, T. 1988. Why do migrating robins, *Erithacus rubecula*, captured at two nearby stop-over sites orient differently? -Anim. Behav. 36: 865-876.
- SMHI. 1993. Väder och vatten. Norrköping.
- SMHI. 1994. Väderåret 1993. Norrköping.
- Sondbo, S.D. 1993. Mölen OS. Ringmerkingsvirksomheten 1992. -Ringmerkaren 5: 118-123.
- Svensson, S. 1992. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 1991. Ekol. Inst. Lund.
- Svensson, S. 1993a. Fågelövervakning med häckfågeltaxeringar och sträckfågelräkningar. -Vår Fuglefauna Suppl. 1: 3-12.
- Svensson, S. 1993b. Vinterfågelräkningen. I: SOF. 1993. *Fågeldret 1992*. Stockholm.

Summary

Daily trapping of migrants (mainly passerines) was carried out at Falsterbo (55.23 N, 12.50 E), southern Sweden, during spring and autumn of 1993. The trapping efforts at the standard sites, Fyren (lighthouse garden) and Flommen (reed bed area) are summarized in Table 1. Annual and seasonal totals of all species are given in Appendix. Out of a grand total of 24 970 birds (x 1980-89 = 23 645), more than 99% were trapped within the standardized trapping scheme (A-C in Appendix).

A: Fyren (lighthouse garden) 21 March - 10 June

In spring 2535 birds of 45 species were ringed, which is considerably below the average for 1980-89 (4426). Most numerous were Robin 1057 (x 1980-89: 1112) and Willow Warbler 405 (1545), Goldcrest 166 (193), Dunnock 148 (191) and Lesser Whitethroat 116 (114). See also Table 2 and Appendix.

Except for Wren, Robin, Goldcrest and Lesser Whitethroat most species were trapped in numbers far below averages. Exceptionally

low figures were recorded in long-distance migrants like Willow Warbler (405; 1980-89: 1545), Pied Flycatcher (3; 49) and Red-backed Shrike (6; 34), all of them the lowest spring totals ever. Main reasons for these results are long-term negative trends and favourable migration weather during May (no concentration at all to Falsterbo).

Highest daily totals were 505 on 16 April (Robin 451, Goldcrest 21), 169 on 15 April (Robin 111, Goldcrest 38) and 291 on 17 April (Robin 254, Goldcrest 13). The weather situation on these days was suddenly favourable for migration after a long period of cold and rainy weather (Fig. 1).

Spring migration in 1992 was in most cases close to the "normal" time-table (Table 3). However, median dates for the short/medium distance migrants are strongly influenced by high totals on 15-17 April. The "main passage" (90% of captures) was generally somewhat earlier than normal. Especially in long distance migrants, it was also distinctly shorter than normal, a probable effect of the weather conditions in May (clear, sunny and warm most of the time).

Rare birds caught in spring were two Firecrests, three Red-breasted Flycatchers and six Rosefinches.



B: Fyren (lighthouse garden) 21 July - 10 November

During this period, 18 475 birds of 58 species were ringed (x 1980-89: 13 171). Most numerous were Wren 1577 (x 1980-89: 284), Robin 3783 (2271), Willow Warbler 690 (1932), Goldcrest 3646 (1622), Blue Tit 5157 (2578) and Siskin 786 (463). See also Table 4 and Appendix.

This was the fourth consecutive autumn when in general there were fewer long-distance migrants ringed than normal (e.g. average 1980-89) (Table 4). Lowest totals ever were recorded in Icterine Warbler and Whitethroat and the second lowest in Garden Warbler, Pied Flycatcher and Red-backed Shrike.

Medium and short distance migrants were generally trapped in higher numbers than normal. Wren, Robin and Goldcrest were very numerous (Table 4). Especially the number of Wrens is extremely high, equivalent to more than five "normal" autumn totals. Reasons for the high numbers of short/medium distance migrants may be a) increasing populations due to mild winters, b) increasing populations due to fewer long-distance migrants, c) good breeding season and d) favourable weather for migration and trapping at Falsterbo.

Blue Tits were also trapped in high numbers, with an extreme daily total of 1716 on 6 October. The Blue Tit is spreading northwards in Scandinavia and maybe a larger proportion of the northern birds are regular migrants, while birds in south Sweden still show more of an "irruptive" migratory behaviour.

The Great Tit, on the other hand, seems to be slowly decreasing, at least as a partial migrant. The proportion of Blue Tits per Great Tit expressed as five year means over 30 years also shows a significant change (Fig. 2).

Highest daily totals were 1938 on 6 October (Blue Tit 1716), 1863 on 11 October (Wren 171, Goldcrest 772, Blue Tit 531, Great Tit 115), 1335 on 12 October (Wren 141, Robin 286, Goldcrest 307, Blue Tit 482) and 1311 on 15 October (Wren 293, Robin 373, Goldcrest 351, Blue Tit 205).

The temporal pattern of the autumn migration differed between groups of species. In long-distance migrants the main passage was longer than normal, while in short or medium distance migrants it was the other way round (Table 5). This is connected with low seasonal totals in long-distance migrants and no extreme "peak days" (Table 6). In short or medium distance migrants the seasonal totals were high, there were some extremely high daily totals and the migration was also "pushed" by cold weather around mid-October.

C: Flommen (reed bed area) 21 July - 30 September

The total, 3820 ringed birds, is the 10th highest out of 14 (x 1980-89: 5253). Most species trapped here are long-distance migrants, especially *Acrocephalus* warblers, which were trapped in numbers below the averages (Table 7). The numbers of Marsh Warblers (42) and Reed Warblers (1549) are in fact the second lowest since 1980. Except for the long-distance migrants a high number of Reed Buntings (624) were trapped during late September, just like in 1992. See also Table 7 and Appendix.

The hourly distribution of captures of Reed Buntings on 28 September 1992 and 1993 (Fig. 3) showed quite different patterns. Although many birds were migrating on both occasions, the daily distribution was strongly influenced by a southmoving cold-front. On 28 September 1992 it was still north of Falsterbo in the morning and the weather at Falsterbo was cloudy and misty. In late morning it cleared up and the cold-front passed shortly after noon. On 28 September 1993 this sequence took place already around midnight and in the morning it was still cloudy but very good visibility at Falsterbo.



Simon Schubert och Sophie Ehnborn vid "blåmesnäten" i sydväst hörnet av fyrdungen, oktober-93.
Foto: Karin Persson

Highest daily totals were 345 on 28 September (Reed Bunting 246), 245 on 19 September (Sand Martin 27, Swallow 58, Dunnock 23, Robin 20, Sedge Warbler 28) and 197 on 14 August (Reed Warbler 127, Willow Warbler 26).

The temporal pattern (Table 8) mainly followed the one for long-distance migrants stated above.

Rare species trapped at this site was one Grey Wagtail, two Bluethroats, one Great Reed Warbler and one Rustic Bunting.

The decrease (?) of the Willow Warbler

The decreasing number of Willow Warblers trapped at Falsterbo especially during the 1990s is shown in Fig. 4. In spring, the totals from the "pre-standardized" period 1965-79 have been recalculated and included. Unfortunately there are no comparable numbers available for autumns before 1980.

The Willow Warblers trapped at Falsterbo are mainly recruited from southern and southwestern Scandinavia, and the negative trends are supported by figures from Bird Observatories in southern Norway. In the Swedish Breeding Bird Census, the number of Willow Warblers has been increasing over the last 20 years (cf. Fig. 4 A). Ringing totals from Ottenby Bird Observatory, southeast of the Scandinavian mainland, also show increasing numbers of Willow Warblers, even during the 1990s, probably due to a more northeasterly recruitment area.

Although trapping figures in spring vary a lot and are highly dependent on weather conditions, the age distribution, expressed as a percentage, show a steadily decreasing proportion of second year birds (Fig. 5). This may be an effect of poor reproduction or increased mortality in young birds, indicating a decrease in the population.

Recoveries

Between March 1993 and April 1994, 109 recoveries were reported and 65 birds ringed elsewhere were controlled at Falsterbo. Additionally, 90 recaptures were made of birds ringed at Falsterbo more than three months earlier. An Icterine Warbler, nearly 8 years old, was retrapped in May. It is the oldest Icterine Warbler recorded in Sweden. Our first recovery of a Rosefinch was reported 5 years after ringing. Other "oldies" were Herring Gull (14 years), Reed Warbler (8), Blue Tit (7) and Great Tit (9).

Among 12 Blue Tits controlled at Falsterbo during autumn migration, there were birds ringed within a wide area of southern Sweden (south of Stockholm-Gothenburg) indicating a wide recruitment area for Blue Tits migrating past Falsterbo.

Lennart Karlsson, Sophie Ehnbohm & Göran Walinder

Falsterbo fågelstation, Fyren, 239 40 Falsterbo.

APPENDIX

Ringmärkta fåglar vid Falsterbo fågelstation 1993 fördelade på fångstlokaler. A: Fyren 21 mars - 10 juni. B: Fyren 21 juli - 10 november. C: Flommen 21 juli - 30 september. D: Fångst utanför standardprogrammet. E: Pull.

Number of birds ringed at Falsterbo Bird Observatory in 1993 distributed on different trapping sites. A: Fyren 21 March - 10 June. B: Fyren 21 July - 10 November. C: Flommen 21 July - 30 September. D: Trapping outside the standard scheme. E: Pulli.

Art	Species	A	B	C	D	E	SUMMA
Sparvhök	<i>Accipiter nisus</i>	-	28	19	-	-	47
Tornfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	-	-	-	-	3	3
Lärkfalk	<i>Falco subbuteo</i>	-	2	-	-	-	2
Vattenrall	<i>Rallus aquaticus</i>	-	-	2	-	-	2
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>	1	1	-	-	-	2
Gök	<i>Cuculus canorus</i>	-	3	1	-	-	4
Hornuggla	<i>Asio otus</i>	1	-	-	-	-	1
Göktyta	<i>Jynx torquilla</i>	-	1	-	-	-	1
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	-	1	-	-	-	1
Backsvala	<i>Riparia riparia</i>	-	-	34	-	-	34
Ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>	-	-	98	-	-	98
Hussvala	<i>Delichon urbica</i>	-	-	2	-	-	2
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	3	97	38	-	-	138
Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	-	8	2	-	-	10
Gulärta	<i>Motacilla flava</i>	-	5	67	-	-	72
Forsärta	<i>Motacilla cinerea</i>	-	-	1	-	-	1
Sädesärta	<i>Motacilla alba</i>	6	-	9	-	-	15
Gärdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>	80	1577	51	-	-	1708
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	148	424	72	-	-	644
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	1057	3783	112	-	-	4952
Näktergal	<i>Luscinia luscinia</i>	10	1	-	-	-	11
Blåhake	<i>Luscinia svecica</i>	-	-	2	-	-	2
Svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	6	6	-	-	-	12
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	32	138	3	-	6	179
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	-	5	52	-	-	57
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	-	2	6	-	-	8
Koltrast	<i>Turdus merula</i>	47	40	-	-	-	87
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	2	7	-	-	-	9
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>	24	368	13	-	-	405
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	3	48	-	-	-	51
Dubbeltrast	<i>Turdus viscivorus</i>	-	1	-	-	-	1
Gräshoppsångare	<i>Locustella naevia</i>	1	-	1	-	-	2
Sävsångare	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	-	1	489	-	-	490
Kärrsångare	<i>Acrocephalus palustris</i>	13	3	42	-	-	58
Rörsångare	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	14	14	1549	-	-	1577
Trastsångare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	-	-	1	-	-	1
Härmsångare	<i>Hippolais icterina</i>	24	15	-	-	-	39
Ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>	116	64	2	-	-	182
Törnsångare	<i>Sylvia communis</i>	31	12	41	-	-	84
Trädgårdssångare	<i>Sylvia borin</i>	36	79	2	-	-	117

Art	Species	A	B	C	D	E	SUMMA
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>	15	103	1	-	-	119
Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	-	22	-	-	-	22
Gransångare	<i>Phylloscopus collybita</i>	22	211	10	-	-	243
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	405	690	363	-	-	1458
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	166	3646	5	-	-	3817
Brandkronad kungsfågel	<i>Regulus ignicapillus</i>	2	1	-	-	-	3
Grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>	9	41	1	-	-	51
Mindre flugsnappare	<i>Ficedula parva</i>	3	6	-	-	-	9
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	3	42	-	-	3	48
Stjärtmes	<i>Aegithalos caudatus</i>	1	8	-	-	-	9
Svartmes	<i>Parus ater</i>	-	70	-	-	-	70
Blåmes	<i>Parus caeruleus</i>	21	5157	67	4	5	5254
Talgöxe	<i>Parus major</i>	20	475	1	15	15	526
Trädkräpar	<i>Certhia familiaris</i>	3	44	-	-	-	47
Pungmes	<i>Remiz pendulinus</i>	-	-	22	-	-	22
Törnskata	<i>Lanius collurio</i>	6	9	2	-	-	17
Varfågel	<i>Lanius excubitor</i>	-	-	1	-	-	1
Skata	<i>Pica pica</i>	-	2	-	-	-	2
Kråka	<i>Corvus corone</i>	1	-	-	-	-	1
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	19	3	-	-	88	110
Gråsparv	<i>Passer domesticus</i>	-	1	-	-	-	1
Pilfink	<i>Passer montanus</i>	-	5	1	-	-	6
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	98	210	2	-	-	310
Bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>	2	79	2	-	-	83
Grönfink	<i>Carduelis chloris</i>	22	80	-	1	-	103
Grönsiska	<i>Carduelis spinus</i>	42	786	3	-	-	831
Hämpling	<i>Carduelis cannabina</i>	1	2	1	-	-	4
Gråsiska	<i>Carduelis flammea</i>	5	2	-	-	-	7
Mindre korsnäbb	<i>Loxia curvirostra</i>	-	1	-	-	-	1
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	3	-	2	-	-	5
Domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	-	8	-	-	-	8
Gulspär	<i>Emberiza citrinella</i>	8	14	-	-	-	22
Videsparv	<i>Emberiza rustica</i>	-	-	1	-	-	1
Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	3	23	624	-	-	650
SUMMA	Total	2535	18475	3820	20	120	24970
Arter	Species	45	58	45	3	6	74